

Sygnatura akt XII C 702/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 18 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Małecka

Protokolant:p.o. stażysty Katarzyna Michalewska

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa A. Z.

przeciwko (...) S.A. V. (...) w W.

- o zapłatę

I. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 78.850 zł (siedemdziesiąt osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami:

a. od kwoty 75.000 zł od dnia 8 grudnia 2014 roku;

b. od kwoty 3.850 zł od dnia 9 lutego 2015 roku

do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. koszty procesu rozdziela stosunkowo obciążając nimi powódkę w 65% a pozwanego w 35% i w związku z powyższym zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.752,45 zł.

SSO M. M.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 marca 2015 r. powódka A. Z. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. V. (...) kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 8 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty i o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powódki kwoty 170.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 8 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty. Powódka wniosła także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 3.850 zł wraz z ustawowymi odsetkami ustawowymi za okres od dnia 9 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty tytułem roszczenia o zwrot połowy kosztu nagrobka. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w dniu 1 sierpnia 2014 r. miał miejsce wypadek drogowy w którym zginął jej mąż K. Z.. Sprawa wypadku posiadał stosowną polisę w pozwanym towarzystwie ubezpieczeń. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powódce kwotę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 3.850 zł tytułem zwrotu połowy kwoty stanowiącej koszt postawienia nagrobka dla zmarłego i 7.168 zł tytułem kosztów związanych z pogrzebem, stosownie do przedłożonych faktur. Nadto wyjaśniła, że termin liczenia odsetek ustawowych wynika z faktu, że pismem z dnia

5 listopada 2014 r. powódka sprecyzowała roszczenie wnosząc o wypłatę kwoty 200.00 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 80.000 zł tytułem stosownego odszkodowania, zaś pismem z dnia 7 stycznia 2015 r. zwróciła się o zwrot kosztów nagrobka dla zmarłego K. Z.. Zatem pozwany pozostaje w zwłoce odpowiednio od 8 grudnia 2014 r. (co do roszczeń o zadośćuczynienie i odszkodowanie) oraz od 9 lutego 2015 r. co do roszczenia obejmującego zwrot nagrobka. Jako podstawę prawną żądania powódka podała art. 446 § 3 i § 4 kc. (k. 1-11 akt).

W odpowiedzi na pozew z dnia 11 maja 2015 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictw w wysokości 34 zł.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, że nie kwestionuje okoliczności śmierci męża powódki oraz że sprawca wypadku był ubezpieczony w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym. Niesporna jest także wysokość dotychczas wypłaconych przez pozwanego kwot na rzecz powódki. W ocenie pozwanego, żądane przez powódkę kwoty są zawyżone. Pozwany zakwestionował istnienie, w tym rozmiar i natężenie opisanych w uzasadnieniu pozwu skutków śmierci K. Z., w sferze psychiki powódki. Zakwestionował także, aby bezsenność oraz ból w klatce piersiowej były skutkami wypadku. Pozwany zakwestionował także, że aby w aspekcie materialnym (z wyłączeniem cierpień i krzywdy objętej żądaniem o zadośćuczynienie) sytuacja powódki uległa pogorszeniu po śmierci męża. Pozwany wskazał, że powódka nie była na utrzymaniu męża i pracowała oraz że dzieci powódki otrzymują rentę rodzinną po zmarłym. Zakwestionował także żądanie w zakresie zwrotu kwoty za nagrobek. Zdaniem pozwanego, odsetki ustawowe powinny być zasądzone od dnia wydania wyroku. (k. 36-41 akt).

Tak ukształtowane stanowiska stron utrzymały się do czasu wydania wyroku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 1994 r. powódka A. Z. zawarła związek małżeński z K. Z.. Z małżeństwa urodziło się trzech synów: T., K. i M..

Powódka i jej mąż stanowili zgodne małżeństwo. Jedli razem posiłki, spędzali razem czas, jeździli nad jezioro lub do znajomych. Weekendy powódka i jej mąż spędzali razem, z tym, że 2 soboty w miesiącu mąż powódki pracował. Powódka i jej mąż spędzali wakacje w domu. Ze względu na zbliżającą się 20 rocznicę ślubu powódka i jej mąż planowali wyjazd do U..

Mąż powódki K. Z. pracował jako elektromechanik w (...) sp. z o.o. z wynagrodzeniem ok. 3.500 zł netto miesięcznie. Wykonywał także prace elektryczne w ramach pomocy sąsiedzkiej.

Powódka pracowała w (...) sp. z o.o. w Z. na stanowisku operatora wtryskarki. Uzyskała dochody w wysokości ok. 2.000 zł netto miesięcznie, w zależności od liczby nadgodzin.

K. Z. w 2012 r. lub w 2013 r. kupił na raty motor, za kwotę ok. 4.500 zł i sam jeździł na wycieczki. Mąż powódki palił kilka papierosów dziennie.

W czerwcu 2014 r. powódka i jej mąż zaciągnęli kredyt na remont domu.

Rodzina powódki nie korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej.

dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa (k. 18 akt), fotografie (k. 22-24 akt), zaświadczenie o zarobkach (k. 72 akt), zeznania świadka H. L. (k. 96-97 akt), zeznania ś wiadka T. Z. (1) n skiego (k. 98 akt), zeznania ś wiadka Ł. Z. (1) n skiego (k. 98 -99 akt), zeznania ś wiadka M. Z. (1) n skiego (adnotacja 00:06:22 e-protokołu z dnia 14 grudnia 2015 r. k. 147-148 akt), zeznania ś wiadka A. Ł. (adnotacja 00:20:03 e-protokołu z dnia 14 grudnia 2015 r. k. 148-149 akt), zeznania powódki (k. 58-59 akt).

W dniu 1 sierpnia 2014 r. w U. doszło do wypadku drogowego w wyniku którego zginął K. Z. – mąż powódki. Sprawcą wypadku był J. K..

dowód: postanowienie z dnia 7 listopada 2014 r. (k. 15 -16 akt), odpis skrócony aktu zgonu (k. 17 akt).

Sprawca wypadku J. K. posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym.

bezsporne.

O śmierci męża powódka dowiedziała się podczas rozmowy telefonicznej z synem T.. Robiła w tym czasie zakupy. Powódka była roztrzęsiona, płakała, a następnie zareagowała bezradnością. Do powódki przejechał jej syn T., Ł. Z. (2)- szwagier powódki oraz H. L.- bratowa powódki. Powódka przy pomocy członków rodziny pojechała na komisariat policji, gdzie dowiedziała się szczegółów wypadku, w którym zginął jej mąż.

Bratowa oraz szwagier pomagali powódce w załatwianiu spraw po śmierci męża i przy organizacji pogrzebu.

A. Z. przez miesiąc po śmierci męża przebywała na zwolnieniu lekarskim. Przez miesiąc zażywała środki uspokajające zapisane przez lekarza rodzinnego.

Powódka następnie przebywała 2 tygodnie na urlopie wypoczynkowym. A. Z. skontaktowała się z psychologiem, który zalecił jej powrót do pracy zawodowej.

Powódka po zakończeniu urlopu wypoczynkowego wróciła do pracy.

W chwili śmierci K. Z. syn powódki T. miał 19 lat i był w klasie maturalnej, syn K. miał 17 lat, zaś syn M. miał 9 lat.

dowód: zeznania świadka H. L. (k. 96-97 akt), zeznania świadka T. (k. 98 akt), zeznania świadka Ł. (k. 98 -99 akt), zeznania świadka M. (adnotacja 00:06:22 e-protokołu z dnia 14 grudnia 2015 r. (k. 147-148 akt), zeznania świadka A. Ł. (adnotacja 00:20:03 e-protokołu z dnia 14 grudnia 2015 r. k. 148-149 akt), zeznania powódki (k. 58-59 akt).

Powódka zleciła wykonanie nagrobka zmarłemu mężowi. Nagrobek jest pojedynczy i jego koszt wyniósł 7.700 zł.

dowód: faktura VAT nr (...) (k. 21 akt), zdjęcia nagrobka (k. 25-26 akt), zeznania powódki (k. 58-59 akt).

W dniu 25 września 2014 r. ZUS przyznał synom powódki małoletniemu K. i małoletniemu M. rentę rodzinną po śmierci ojca w łącznej wysokości 1.304,58 zł.

dowód: decyzja o przyznaniu renty rodzinnej (k. 49-52 akt).

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2014 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w O. umorzył śledztwo w sprawie wypadku, w którym zginął K. Z. z uwagi na to, że sprawca wypadku J. K. także zginął w czasie wypadku.

dowód: postanowienie z dnia 7 listopada 2014 r. (k. 15-16 akt).

Obecnie powódka nie korzysta z pomocy psychologicznej lub psychiatrycznej. Powódka na portalu społecznościowym facebook zamieszcza smutne wpisy, jednakże w czasie spotkań z rodziną stara się funkcjonować jako osoba radząca sobie z zaistniałą sytuacją.

Powódka mieszka wraz z synami i nadal tęskni za mężem.

dowód: zeznania powódki (k. 58-59 akt i adnotacja 00:30:43 e-protokołu z dnia 14 grudnia 2015 r. k. 149 akt), zeznania świadka H. L. (k. 96-97 akt).

Obecnie najstarszy syn powódki T. ma 20 lat, średni syn K. ma 18 lat i nadal się uczy, zaś najmłodszy syn M. ma obecnie 10 lat.

Najstarszy syn powódki T. zakończył już naukę i nie pobiera renty rodzinnej po ojcu. Obecnie pracuje w ramach stażu z Urzędu Pracy z dochodem 900 zł netto miesięcznie. (...) K. i M. na chwilę obecną dostają rentę po ojcu w wysokości około 900-950 zł netto miesięcznie każdy.

Obecnie powódka nadal pracuje na tym samym stanowisku z wynagrodzeniem 2.200 zł netto.

Miesięczne koszty utrzymania powódki i jej rodziny wynoszą: 34 zł tytułem podatku od nieruchomości, 350 zł tytułem opłaty za prąd, 40 zł tytułem opłaty za wodę, ok. 240 zł tytułem opłaty za gaz, 130 zł tytułem opłaty za telewizję, 80 zł tytułem opłaty za telefon, 1.800 zł tytułem wyżywienia, 100 zł tytułem zakupu ubrań dla powódki i młodszych synów, 150 zł tytułem opłat za paliwo, 260 zł tytułem raty kredytu, 30 zł opłata za zakup podręczników dla najmłodszego syna, łącznie 3.214 zł.

Kredyt zaciągnięty na remont domu został częściowo spłacony z kwot uzyskanych z ubezpieczenia.

Obecnie powódka nigdzie nie wyjeżdża z dziećmi.

dowód: zeznania powódki (k. 58-59 akt i adnotacja 00:30:43 e-protokołu z dnia 14 grudnia 2015 r. k. 149 akt), zeznania świadka H. L. (k. 96-97 akt), pismo ZUS z dnia 21 lipca 2015 r. (k. 91 akt).

Najbliższa rodzina wspiera powódkę po śmierci męża.

Powódka ma dwóch braci. Jeden brat mieszka niedaleko powódki i utrzymuje z nim kontakt, zaś drugi z braci mieszka w C. i powódka rzadko się z nim spotyka.

Zmarły K. Z. ma pięcioro rodzeństwa i powódka utrzymuje z nimi kontakt.

dowód: zeznania świadka H. L. (k. 96-97 akt), zeznania świadka T. Z. (2) (k. 98 akt), zeznania świadka Ł. Z. (2) (k. 98-99 akt).

Pismem z dnia 5 listopada 2014 r. powódka zgłosiła pozwanemu szkodę z tytułu odszkodowania w wysokości 80.000 zł oraz roszczenie o zadośćuczynienie w wysokości 200.000 zł, natomiast pismem z dnia 7 stycznia 2015 r. powódka zgłosiła pozwanemu roszczenie o zwrot kosztów nagrobka.

dowód: akta szkodowe.

Pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe wypłaciło powódce 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 3.850 zł z tytułu 50% wartości nagrobka.

dowód: pismo z dnia 16 lutego 2015 r. (k. 48 akt).

W dniu 11 września 2015 r. pozwana (...) S.A. V. (...) połączyła się z (...) S.A. V. (...), poprzez przeniesienie całego majątku pozwanego towarzystwa na (...) S.A. V. (...).

dowód: odpis pełny z (...) S.A. V. (...) (k. 130-139 akt), postanowienie z dnia 30 października 2015 r. (k. 140 -141 akt).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie kserokopii dokumentów prywatnych i urzędowych zgromadzonych w aktach sprawy oraz zeznań świadków i powódki.

Wiarygodność kserokopii dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej

sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

Sąd uznał **zeznania świadka H. L.** na okoliczność relacji powódki z mężem, jej reakcji na śmierć męża oraz jej obecnej kondycji psychofizycznej jak i majątkowej w przeważającej części za wiarygodne, bowiem korespondowały z zebranych w sprawie materiałem z dokumentów oraz uznanymi za wiarygodne zeznaniami świadków T. Z. (2), Ł. Z. (2) oraz powódki.

Sąd nie dał jedynie wiary zeznaniom świadka, że powódka otrzymała skierowanie do szpitala oraz że nie zgłosiła się na badania do szpitala. Powódka bowiem nie przedłożyła żadnych dokumentów potwierdzających powyższą okoliczność, a nadto pozwany kwestionował okoliczność, że na skutek śmierci męża powódka odczuwała bóle serca.

Sąd dał wiarę **zeznaniom świadka T. Z. (2)** na okoliczność relacji powódki z mężem, jej reakcji na śmierć męża oraz jej obecnej kondycji psychofizycznej jak i majątkowej, bowiem w całości korespondowały z zeznaniami świadków H. L., Ł. Z. (2) oraz powódki w zakresie jakim Sąd dał im wiarę.

Sąd dał także wiarę **zeznaniom świadka Ł. Z. (2)**, który potwierdził wynikające z zeznań H. L. i T. Z. (2) okoliczności dotyczące dobrych relacji powódki i jej męża, reakcji powódki na wiadomość o wypadku oraz obecnej sytuacji powódki.

Wiarygodne okazały się także **zeznania świadka M. Z. (2)** oraz **A. Ł.**, bowiem pokrywały się z wiarygodnymi zeznaniami złożonymi przez świadków H. L., T. Z. (2) oraz Ł. Z. (2).

Sąd w przeważającej części uznał za wiarygodne **zeznania powódki** na okoliczność relacji powódki z mężem, jej reakcji na śmierć męża oraz jej obecnej kondycji psychofizycznej jak i majątkowej, bowiem korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zebranych w sprawie.

Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom powódki, że zarobki jej męża wynosiły nawet 6.000 zł miesięcznie, bowiem nie znalazło to potwierdzenia w wiarygodnym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd nie dał także wiary zeznaniom powódki, że na skutek wypadku odczuwała bóle serca i miała skierowanie do szpitala, z którego jednak nie skorzystała. Powyższe nie zostało bowiem potwierdzone np. złożeniem do akt sprawy skierowania do szpitala, a pozwany kwestionował, że na skutek wypadku, w którym śmierć poniósł K. Z., powódka odczuwała bóle serca.

Sąd zauważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powódka dochodziła od pozwanego zapłaty kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 8 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty i o zasądzenie od pozwanej spółki na rzecz powódki kwoty 170.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 8 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty. Powódka wniosła także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 3.850 zł wraz z ustawowymi odsetkami ustawowymi za okres od dnia 9 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty tytułem roszczenia o zwrot połowy kosztów nagrobka.

Powództwo okazało się zasadne w części.

Bezsporna między stronami była kwestia odpowiedzialności pozwanego, który zarówno w toku postępowania sądowego jak i przed jego wszczęciem uznał swoją odpowiedzialność i wypłacił powódce 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 3.850 zł

z tytułu 50% wartości nagrobka. Zatem bezspornie powódce przysługuje względem pozwanego roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie z uwagi na śmierć męża w wypadku drogowym (art. 446 § 3 i 4 § kc). Wskazać należy, że odpowiedzialność pozwanego wynika z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2013 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t.), zgodnie z którym, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za

wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia, skoro bezspornie sprawcą wypadku był J. K., który posiadał stosowną polisę wystawioną przez pozwanego.

Powódka jako podstawę odpowiedzialności strony pozwanej - będącej ubezpieczycielem sprawcy, podaje przepisy art. 446 k.c.

Zgodnie z art. 446 § 1 kc, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł. Stosownie zaś do art. 446 § 3 kc, sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Natomiast zgodnie z art. 446 § 4 kc, sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W odróżnieniu od regulacji prawnej odszkodowania w razie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, przepisy dotyczące naprawienia szkód majątkowych wynikłych ze śmierci człowieka nie tylko precyzują, ale w pewnym zakresie także zmieniają ogólne zasady odszkodowania. Unormowanie zawarte w art. 446 jest wyjątkiem od zasady, że roszczenia odszkodowawcze zostają przyznane jedynie osobom bezpośrednio poszkodowanym, w szczególności przeciwko którym był skierowany czyn niedozwolony. Wniesienie roszczeń z art. 446 warunkuje śmierć poszkodowanego na skutek doznanego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. (por. G. Bieniek, Komentarz do art. 446 kc, LEX).

Roszczenie o odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego było przedmiotem regulacji art. 446 § 3 k.c. od początku obowiązywania kodeksu cywilnego. W judykaturze i doktrynie ukształtowało się stanowisko, że chociaż należy przy zasądzeniu tego odszkodowania uwzględniać całokształt okoliczności wpływających na sytuację życiową najbliższych zmarłego, to jednak kompensata ta ma służyć naprawieniu szkody majątkowej (por. uchwała SN (7) z dnia 26 października 1970 r., III PZP 22/70, OSN 1971, nr 7–8, poz. 120; A. Cisek, W. Dubis (w:) E. Gniewek, P. Machnikowski, Komentarz, 2013, art. 446, nb 17; W. Czachórski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 678; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2012, nb 655; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2011, art. 446, nb 31–32; odmiennie Z. Masłowski (w:) Komentarz, t. II, 1972, s. 1120 i n.).

Pogorszenie sytuacji życiowej niewątpliwie obejmuje szkody obecne i przyszłe, które choć w pewnym stopniu dają się ocenić materialnie. Szkody takie zachodzą np. w przypadku utraty małżonka, ojca lub matki przez małoletnie dzieci. W tym przypadku, jeśli nawet świadczenia podstawowe zmarłego na rzecz najbliższych członków rodziny zostaną zrekompensowane zgodnie z art. 446 § 2, to jednak pozostanie rozległa dziedzina utraty świadczeń z zakresu wzajemnej pomocy, opieki, wychowania itp., których w ramach odszkodowania z art. 446 § 2 pokryć nie można. Szkody te, jakkolwiek w swej istocie są szkodami niematerialnymi, to jednak w pewnym stopniu są szkodami materialnymi, gdyż niektóre czynności z zakresu pomocy, opieki, wychowania itp. mogą być wykonane odpłatnie przez inne osoby. Oczywiście ściśle, pieniężne określenie rozmiarów tych szkód jest niemożliwe i dlatego wchodzi w grę przyznanie „stosownego odszkodowania” na podstawie art. 446 § 3.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie powódki z tytułu odszkodowania do kwoty 30.000 zł jest zasadne. Powódka przed śmiercią męża uzyskiwała wynagrodzenie w wysokości ok. 2.000 zł, zaś wynagrodzenie jej męża wynosiło ok. 3.500 zł czyli łącznie 5.500 zł. Obecnie dochody powódki wynoszą 2.200 zł, zaś synowie powódki małoletni M. i K. otrzymują renty rodzinne w wysokości po 930 zł, łącznie 4.060 zł. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd uznał, że nastąpiło pogorszenie sytuacji powódki. Na chwilę obecną, powódka na utrzymanie rodziny posiada kwotę ok. 1.500 zł niższą, niż w czasie gdy żył jej mąż. Zakładając nawet, że ok. 700 zł z tej kwoty byłoby przeznaczane na utrzymanie męża, to jednak kwota 800 zł miesięcznie jest wymierną szkodą, jaką powódka poniosła w związku z jego śmiercią. Wobec powyższego, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 30.000 zł tytułem odszkodowania stanowiącą wartość różnicy środków na utrzymanie rodziny, którą

powódka by dysponowała, w sytuacji gdyby nie doszło do śmierci męża a aktualnymi dochodami za okres 3 lat. W ocenie Sądu, jest to okres, który pozwoli powódce na pogodzenie się z nową sytuacją i podjęcie działań umożliwiających jej dalszą poprawę sytuacji finansowej i poprawę radzenia sobie z wychowaniem dzieci oraz prowadzeniem domu. Na podkreślenie zasługuje bowiem, iż realna szkoda powódki wynika również z faktu, iż wszystkie obowiązki związane z wychowaniem dzieci, prowadzeniem domu, itp. musi powódka obecnie wykonywać sama nie mając już wsparcia i pomocy w ich realizacji ze strony męża. Sąd przy ustalaniu wartości szkody nie wziął pod uwagę faktu, że najstarszy syn zaczął zarabiać, albowiem gdyby K. Z. żył, okoliczność ta nie miałaby wpływu na osiągnięte przez niego zarobki.

Przepis art. 446 § 4 k.c., pozwalający domagać się zadośćuczynienia za krzywdę, został wprowadzony do kodeksu cywilnego dopiero w ostatnim czasie. Zmianę tę spowodował brak społecznej akceptacji dla wykładni art. 446 § 3 k.c., która utrwaliła się w okresie, gdy majątkowa ochrona dóbr osobistych wywoływała poważne opory moralne i w konsekwencji oznaczała niedopuszczalność kompensowania krzywdy w przypadku śmierci osób najbliższych. Ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), z mocą od dnia 3 sierpnia 2008 r., wprowadzono art. 446 § 4, na podstawie którego sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. W wyroku SA w Lublinie z dnia 18 października 2012 r. (I ACa 458/12, LEX nr 1237237) uznano, że na rozmiar krzywdy podlegającej kompensacie na podstawie art. 446 § 4 k.c. mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem jego odejścia (np. nerwicy, depresji), rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy oraz wiek pokrzywdzonego.

Zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. We wcześniejszym orzecznictwie dodatkowo wyrażano stanowisko, iż „wysokość ta jednak nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach” (tak SN w wyroku z 26 lutego 1962 r., 4 CR 902/61, LexPolonica nr 316013, OSNCP 1963, nr 5, poz. 107; w wyroku z 24 czerwca 1965 r., I PR 203/65, LexPolonica nr 322944, OSPiKA 1966, poz. 92; por. też wyrok z 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, LexPolonica nr 321721). To stwierdzenie jednak wymaga pewnej aktualizacji, a nacisk należy położyć na element „ekonomicznie odczuwalnej wartości”.

Nadmienić także należy, że uprawnionymi do żądania kompensaty na podstawie art. 446 § 3 i 4 k.c. są wyłącznie członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. Jest to węższy krąg podmiotów niż osoby bliskie, bo ograniczony do członków rodziny, której jednak nie należy definiować wyłącznie za pomocą kryterium relacji małżeńskich i pokrewieństwa. Należy więc sądzić, że obejmuje małżonka i dzieci zmarłego, innych krewnych, powinowatych, ale także osoby niepowiązane formalnymi stosunkami prawnorodzinnymi (np. konkubent, jego dziecko), jeżeli zmarły utrzymywał z nimi stosunki rodzinne, pozostając faktycznie w szczególnej bliskości powodowanej bardzo silną więzią uczuciową.

Biorąc zatem pod uwagę wyniki postępowania dowodowego Sąd uznał, że powódka wykazała, że w wyniku śmierci męża doznała krzywdy w postaci cierpień psychicznych i bólu po stracie osoby najbliższej. Wynika to z doświadczenia życiowego, a także zgromadzonego materiału dowodowego. Powódka w chwili wypadku miała 39 lat i tworzyła wraz z mężem K. Z. zgodne małżeństwo od niemalże 20 lat. Powódka wraz z mężem wychowywała 3 synów (najmłodszy w chwili wypadku miał 9 lat), spędzała razem czas, wyjeżdżała i odwiedzała znajomych. Powódka na skutek nagłej śmierci męża w wypadku drogowym spowodowanym przez nietrzeźwego kierowcę utraciła najbliższą osobę i towarzysza życia, który służył jej oparciem i pomocą od niemalże 20 lat. Doznana zatem przez powódkę strata jest dotkliwa, a powódka nadal odczuwa pustkę po stracie męża.

W ocenie Sądu, uwzględniając zatem charakter, stopień, intensywność i czas trwania cierpień doznanych przez powódkę, przy jednoczesnym uwzględnieniu jej wieku i sytuacji życiowej, łączna kwota 75.000 zł tytułem

zadośćuczynienia stanowi odczuwalną dla powódki wartość ekonomiczną, która pozwoli na złagodzenie doznanej przez nią krzywdy. Z uwagi natomiast na to, że w toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił powódce kwotę 30.000 zł Sąd uznał za słuszne zasądzenie w niniejszym procesie od pozwanego na rzecz powódki **kwoty 45.000 zł tytułem zadośćuczynienia.**

Powódka w niniejszym procesie domagała się także zwrotu 50% kosztów nagrobka. Koszty leczenia i pogrzebu zmarłego należą się, według ustawy, temu, kto je poniósł, niezależnie od tego, czy jest spadkobiercą poszkodowanego. Roszczenie przewidziane w art. 446 § 1 jest samodzielne. Jeżeli osoba zobowiązana z ustawy lub umowy do poniesienia np. kosztów pogrzebu zwróciła je osobie, która faktycznie je poniosła, to nabywa bezpośrednie roszczenie do osoby odpowiedzialnej za szkodę. Koszty pogrzebu obejmują wydatki odpowiadające zwyczajom panującym w środowisku, do którego zmarły należał. Do wydatków tych zalicza się: koszty przewiezienia zwłok do miejsca ich pochowania, nabycia i urządzenia grobu, wystawienia nagrobka odpowiadającego zwyczajom środowiska. (por. G. Bieniek, Komentarz do art. 446 kc, LEX). W orzecznictwie wskazuje się, że z treści art. 446 § 1 k.c. nie wynika w sposób jednoznaczny ograniczenie zakresu zwrotu kosztów pogrzebu, w tym kosztów wystawienia nagrobka, jednak powszechnie przyjmuje się, że koszty te podlegają zwrotowi w ograniczonym zakresie. Granice obowiązku wyznaczają zwyczaje przyjęte w danym środowisku. Pojęcie "zwyczaje przyjęte w danym środowisku" należy rozumieć jako zwykle ponoszone wśród określonego kręgu podmiotów koszty związane z pochowaniem zmarłego (nabycie trumny, przewóz zwłok, koszty samej ceremonii pogrzebowej, kwiaty i wieńce, stypa, a później także wystawienie nagrobka). Ustalając zwyczaje panujące w danym środowisku należy kierować się kryteriami obiektywnymi, oczywiście odniesionymi do pewnego kręgu podmiotów. Nie można utożsamiać określenia "zwyczaje przyjęte w danym środowisku" z kosztami poniesionymi przez konkretną osobę w konkretnym przypadku. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 r. V CSK 459/06).

Biorąc powyższe pod uwagę **Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.850 zł, stanowiącą 50% kosztów nagrobka.** Sąd nie uznał w tym zakresie zgłaszanych przez pozwanego zastrzeżeń, że nagrobek jest dwuosobowy, bowiem zarówno z przedłożonych przez powódkę fotografii, jak również z jej zeznań wynika, że nagrobek na grobie jej męża ma charakter jednoosobowy. Ponadto na podkreślenie zasługuje, że konieczność wystawienia nagrobka zaistniała w związku z nagłą śmiercią męża powódki i bez znaczenia pozostaje, czy kiedykolwiek w przyszłości ktoś zostanie w tym grobie również pochowany (powódka nie dochodzi przecież od pozwanego kosztów związanych z utrzymaniem grobu bądź pochowania dodatkowej osoby). Wydatek ten musiał zostać poniesiony obecnie, w związku ze zdarzeniem, za którego skutki ponosi odpowiedzialność pozwany i nie różniłby się, nawet w przypadku, gdyby w przyszłości został wykorzystany jako grób dwuosobowy. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku, zasądając od pozwanego na rzecz powódki łączną kwotę 78.850 zł.

O odsetkach ustawowych od kwoty 75.000 zł Sąd orzekł w oparciu o treść art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c., zasądając je od dnia 8 grudnia 2014 r., zatem po upływie 30 dni licząc od chwili zgłoszenia pozwanemu roszczenia w zakresie odszkodowania i zadośćuczynienia. Z kolei od kwoty 3.850 zł stanowiącej 50% wartości nagrobka od dnia 9 lutego 2015 r., a zatem po upływie 30 dni od chwili zgłoszenia pozwanemu roszczenia w tym zakresie. Termin ten wynika wprost z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2013 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t.), zgodnie z którym, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

W pozostałym zakresie Sąd powództwo oddalił. W szczególności powódka nie wykazała, aby należne jej w niniejszej sprawie odszkodowanie wynosiło 50.000 zł. Biorąc bowiem pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy brak było podstaw, aby uwzględnić żądanie powódki w tym zakresie ponad kwotę 30.000 zł. W pozostałym zakresie Sąd oddalił także powództwo w zakresie zadośćuczynienia, uznając, że żądana przez powódkę kwota 170.000 zł jest zawyżona i nieutrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, co oznacza, że stanowiłoby źródło wzbogacenia powoda (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 392/04, nadto wyrok z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00 oraz z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03). Zauważyć w tym miejscu należy, że powódka nie wykazała, aby doznała na skutek śmierci

męża dotkliwych skutków zdrowotnych wymagających np. hospitalizacji czy terapii psychologiczno–psychiatrycznej. Uznając niewątpliwie zaistnienie krzywdy powódki związanej z nagłą śmiercią jej męża, Sąd mając na uwadze wyniki postępowania dowodowego doszedł do przekonania, że żądana przez nią kwota jest wygórowana. Tym samym Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

W punkcie III sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie z art. 100 kpc rozdzielając je stosunkowo. Powódka utrzymała się w 35% roszczenia, a uległa w 65%. Tym samym Sąd obciążył powódkę kosztami procesu 65 %, a pozwanego w 35%.

Na koszty procesu złożyły się następujące kwoty: 11.193 zł opłata od pozwu, 7.200 zł koszty zastępstwa procesowego powódki, 17 zł opłata od pełnomocnictwa pełnomocnika powódki, 7.200 zł koszty zastępstwa procesowego pozwanego, 17 zł opłata od pełnomocnictwa pełnomocnika pozwanego.

Wynagrodzenie pełnomocników ustalono na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku (Dz. U. 2013.461 j.t.).

Z uwagi na wysokość kosztów sądowych poniesionych przez powódkę w wysokości 18.410 zł, Sąd w punkcie III wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę
1.752,45 zł.

/-/SSO Małgorzata Małecka